בְּאֵר הַגּוֹלָה קלד: הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תקיד

פ יְרוּשַׁלְמִי (פ״ד ה״ג) הֲבִיאוֹ רְאִ״ש (שם ס״ז). צ בְּרֵיתָא שָׁם. ק שָׁם מֵימְרָא דְּרַב. ר טוּר בְּשֵׁם הָרַמְב״ם (שם ה״ג).

נֵרוֹת (מ) וּמַדְלִיקָה בָּאֶמְצַע, פוְהוּא שֶׁיִּהֶא צָרִיךְ (טז) (מא) לְשַׁתֵּיהֶן: ט (מב) * צאֵין (יז) גּוֹדְלִין אֶת הַפְּתִילָה (מג) וְלֹא מְהַבְהֲבִין אוֹתָהּ, אֲבָל אִם אֵינָהּ קָשָׁה כָּל צָרְכָּהּ יָכוֹל לְמַעֲכָהּ (מד) בְּיָדוֹ כְּדֵי לְהַקְשׁוֹתָהּ, וּמֻתָּר (מה) לִשְׁרוֹתָהּ בְּשֶׁמֶן (מו) (שָׁאֵין בּוֹ נֵר (יח) דָּלוּק) (בית יוסף (ד״ה ונ) גהלנין) בשם הרוקח (סר׳ לפט): ר קמֻתָּר (מז) לְהָסִיר (יט) הַפָּחָם שֶׁבְּרֹאשׁ הַנֵּר כְּשֶׁהוּא דּוֹלֵק, ראֲבָל אֵינוֹ חוֹתֵךְ רֹאשׁ הַפְּתִילָה בִּכְלִי:

בַּאֵר הֵיטֵב

של״ו סָעִיף ב׳: ח (טז) לְשַׁתֵּיהֶן. כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא נִרְאֶה כְּמִתַּקֵּן מִנְּא שֶׁהֲרֵי הַפְּתִילָה לֹא הָדְלְקָה עֲדַיִן שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתָהּ לִכְלִי עַכְשָׁיו מִשּׁוּם הָכִי הַצְּרִיכוּ כָּאן שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁנֵיהֶם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּסָעִיף ג׳ בְּהַגָּ״ה שֶׁדּוֹלֵק כְּבָר וּמִתְכַּוֵּן לְקַצְּרָהּ שֶׁיִּכָּבֶה בְּמְהֵרָה עַיֵּן סָעִיף קָטָן ח׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) וְט״ז (סק״י): ט (יז) גּוֹדְלִין. וְהוּא הַדִּין שֶׁאָסוּר לְהַתִּיר קְלִיעָתָהּ אוֹ נַר שֶׁל שַׁבָּת הַקָּלוּעָה, עַיֵּן סִימָן ש״ג סָעִיף כ״ו: (יח) דָּלוּק. דִּכְשֶׁנִּדְלֹק דּוֹלֵק וְשׁוֹרֶה בְּתוֹכָהּ מֵעַצְמוֹ שֶׁמְּנָהּ וְהָוֵי מִכְבֶּה דְּמִכַּבֶּה אוֹרוֹ מִיָּד. תּוֹסָפוֹת (כב. ד״ה והמסתפק). וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם י (יט) הַפָּחָם. עַיֵּן בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומותר להסיר) וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (סק״כ). וּבְט״ז (סק״י) כָּתַב דְּפֹרֵשׁ הַדְּבָרִים הוּא כָּךְ, דְּסְבִירָא לֵיהּ דְּאֵין הַחֵתּ אֶלָּא בְּפָחָם לְחוּד אֲבָל לֹא בְּפְתִילָה וְעַל כֵּן חֵלֶק בְּפָחָם עֲצָמוֹ בֵּין יָד לִכְלִי, דְּכִשֶּׁהוּא חוֹתֵךְ בִּכְלִי אִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם שֶׁלֹּא יַחְתֹּךְ מִגּוּף הַפְּתִילָה מַה שֶּׁלֹּא נַעֲשָׂה פָּחָם עִמּוֹ וְזֶה אָסוּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם הוּא מְנַפֵּץ הַפָּחָם בְּיָד אֲז וַדַּאי לֹא יִגַּע בְּגוּף הַפְּתִילָה כִּי הַנִּפּוּץ הוּא שֶׁמְּנִיחַ אֶצְבְּעוֹ עֲלֵיהֶם וּמַשָּׂה אוֹתָהּ לְצַד הָאָרֶץ וְהִיא נוֹפֶלֶת כִּי אֵין לָהּ דְּבוּק עִם הַפְּתִילָה וְהוּא נוֹפֵל מֵאֵלָיו, אֲבָל אִם רוֹצֶה לִקַּח הַפָּחָם בֵּין שְׁנֵי אֶצְבְּעוֹתָיו וַדַּאי אָסוּר כִּי אֲז קָרוֹב מְאֹד שֶׁלֹּא יְצַמְצֵם לִקַּח הַפָּחָם לְחוּד בְּלֹא מֵעַט מֵהַפְּתִילָה. עַל כֵּן לֹא אָמַר בְּפִשְׁפּוּשׁ אֲבָל חוֹתֵךְ רֹאשָׁהּ בְּיָדוֹ דְּהָוֵי מַשְׁמַע שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עַל יְדֵי חְתִיכָה בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו וְזֶה אָסוּר, וּמַה דְּנָקַט וְאֵינוֹ חוֹתֵךְ רֹאשׁ הַפְּתִילָה בִּכְלִי רְבוֹתָא קָא מַשְׁמַע לָן דְּעַל יְדֵי כְּלִי אִפְשָׁר לְצַמְצֵם יוֹתֵר לְחֵלֶק הַפָּחָם מַהַפְּתִילָה כִּי הוּא דָּבָר דַּק מַה שֶּׁאֵין כֵּן בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו שֶׁהֵם גַּסִּים וְנִתְפָּס בְּקַלּוּת גַּם מֵהַפְּתִילָה, קָא מַשְׁמַע לָן דְּאֶפְלּוּ הָכִי אָסוּר וְאֵין הַחֵתּ אֶלָּא נִפּוּץ בְּיָד וְלֹא חִתּוּךְ כְּלָל, זֶה פָּרוּשׁ יָפֶה מְאֹד. וְהָעוֹלֶה מִזֶּה גַּם לְמַעֲשֶׂה בְּנֵר שֶׁל חֶלֶב אוֹ שֶׁל שַׁעֲוָה דְּאֵין הַחֵתּ כְּלָל שֶׁאֵין כֵּן בְּסָעִיף ג׳ בְּהַגָּ״ה שֶׁדּוֹלֵק כְּבָר וּמִתְכַּוֵּן לְקַצְּרָהּ שֶׁיִּכָּבֶה בִּמְהֵרָה עַיֵּן קָטָן ח׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם ט (יז) גּוֹדְלִין. וְהוּא הַדִּין שֶׁאָסוּר לְהַתִּיר קְלִיעָתָהּ אוֹ נַר שֶׁל שַׁעֲוָה הַקָּלוּעָה, עַיֵּן סִימָן ש״ג סָעִיף כ״ו: (יח) דָּלוּק. דִּכְשֶׁנִּדְלֹק דּוֹלֵק וְשׁוֹרֶה בְּתוֹכָהּ מֵעַצְמוֹ שֶׁמְּנָהּ וְהָוֵי מִכְבֶּה דְּמִכַּבֶּה אוֹרוֹ מִיָּד. תּוֹסָפוֹת (כב. ד״ה והמסתפק). וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם י (יט) הַפָּחָם. עַיֵּן בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומותר להסיר) וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (סק״כ). וּבְט״ז (סק״י) כָּתַב דְּפֹרֵשׁ הַדְּבָרִים הוּא כָּךְ, דְּסְבִירָא לֵיהּ דְּאֵין הַחֵתּ אֶלָּא בְּפָחָם לְחוּד אֲבָל לֹא בְּפְתִילָה וְעַל כֵּן חֵלֶק בְּפָחָם עֲצָמוֹ בֵּין יָד לִכְלִי, דְּכִשֶּׁהוּא חוֹתֵךְ בִּכְלִי אִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם שֶׁלֹּא יַחְתֹּךְ מִגּוּף הַפְּתִילָה מַה שֶּׁלֹּא נַעֲשָׂה פָּחָם עִמּוֹ וְזֶה אָסוּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם הוּא מְנַפֵּץ הַפָּחָם בְּיָד אֲז וַדַּאי לֹא יִגַּע בְּגוּף הַפְּתִילָה כִּי הַנִּפּוּץ הוּא שֶׁמְּנִיחַ אֶצְבְּעוֹ עֲלֵיהֶם וּמַשָּׂה אוֹתָהּ לְצַד הָאָרֶץ וְהִיא נוֹפֶלֶת כִּי אֵין לָהּ דְּבוּק עִם הַפְּתִילָה וְהוּא נוֹפֵל מֵאֵלָיו, אֲבָל אִם רוֹצֶה לִקַּח הַפָּחָם בֵּין שְׁנֵי אֶצְבְּעוֹתָיו וַדַּאי אָסוּר כִּי אֲז קָרוֹב מְאֹד שֶׁלֹּא יְצַמְצֵם לִקַּח הַפָּחָם לְחוּד בְּלֹא מֵעַט מֵהַפְּתִילָה. עַל כֵּן לֹא אָמַר בְּפִשְׁפּוּשׁ אֲבָל חוֹתֵךְ רֹאשָׁהּ בְּיָדוֹ דְּהָוֵי מַשְׁמַע שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עַל יְדֵי חְתִיכָה בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו וְזֶה אָסוּר, וּמַה דְּנָקַט וְאֵינוֹ חוֹתֵךְ רֹאשׁ הַפְּתִילָה בִּכְלִי רְבוֹתָא קָא מַשְׁמַע לָן דְּעַל יְדֵי כְּלִי אִפְשָׁר לְצַמְצֵם יוֹתֵר לְחֵלֶק הַפָּחָם

בְּאוּר הֲלָכָה

עַיֵּן שָׁם. אֶלָּא דְּאִפְשָׁר לוֹמַר דְּלְרוּב הַמְפָרְשִׁים שֶׁלֹּא פֵּרְשׁוּ כֵּן אִפְשָׁר כֵּן סְבִירָא לְהוּ כְּהָרַמְב״ם וּבְכָל גַּוְנָא אָסוּר וּמִשּׁוּם תִּקּוּן כְּלִי כַּיָּנִן שֶׁהוּא רוֹצֶה בָּזֶה, וְעַיֵּן בְּנִשְׁמַת אָדָם בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת בְּמִלְאכֶת קוֹרֵעַ (ח״ב כלל כט) וּבְמַחֲתַּךְ (שם כלל לו) וְדוּק. וּמִכָּל מָקוֹם אִפְשָׁר לוֹמַר דְּגַם לִשְׁאָרֵי מְפָרְשִׁים שָׁרֵי וּמִשּׁוּם דְּנִתְקַלְקֵל קְצָת הַפְּתִילָה עַל יְדֵי הַנִּפּוּץ מִשּׁוּם דְּהוֵי מִתְנַתֵּק כַּלָּה וְצָרִיךְ לְגַדְּלָהּ מֵחָדָשׁ, וְעוֹד דְּאִפְשָׁר דִּבְלֹא כְּלִי הוּא רַק תִּקּוּן כְּלַאֲחַר יָד. וְעַיֵּן רַשׁ״י בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל מִמֶּנָּה וְאִפְשָׁר דְּגַם הוּא מְפָרֵשׁ כְּרַמְב״ם, וּבְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ד ח״א) מָצָאתִי גַּם כֵּן שֶׁכָּתַב וְאֵינוֹ חוֹתְכָהּ בְּסַכִּין וְאִפְשָׁר דְּגַם לְדִידֵיהּ בְּיָד מֻתָּר, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

ט * אֵין גּוֹדְלִין וְכוּ׳. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק מב). וּמִסְתַּבְּרָא דְּאֶפְלּוּ בְּיָד אָסוּר. עַיֵּן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּדֵי לְקַצְּרָהּ, גַּם כֵּן אָסוּר דְּהוּא גַּם כֵּן בִּכְלַל תִּקּוּן מָנָא: (מ) וּמַדְלִיקָה בָּאֶמְצַע. וְיִהְיוּ שְׁנֵי נֵרוֹת דּוֹלְקוֹת (נפ) וְלֹא מוֹכַח אֲז דְּלִתְקוֹנֵי מָנָא קָמְכַוֵּן אֶלָּא לְהַדְלָקָה בְּעָלְמָא קָמְכַוֵּן: (מא) לְשַׁתֵּיהֶן. דְּאִם אֵינוֹ צָרִיךְ אִם כֵּן מוֹכַח דְּלִתְקוֹן מָנָא קָמְכַוֵּן. וְדַע דִּדְיֵן זֶה הוּא הַדִּין בְּנֵר שֶׁל שַׁעֲוָה אוֹ שֶׁל חֶלֶב שֶׁלֹּא הָיָה דָּלוּק עַדַיִן וְרוֹצֶה לְחָתְכוֹ לִשְׁנַיִם בְּסַכִּין אָסוּר, אַף לְהַדְלִיק בְּאוּר בְּאֶמְצַע שֶׁיַּעֲשׂוּ מֵהֶם שְׁנֵי נֵרוֹת דּוֹלְקוֹת שָׁרֵי [אַחֲרוֹנִים]: ט (מב) אֵין גּוֹדְלִין וְכוּ׳. פָּרוּשׁ (נג) כְּשֶׁשּׁוֹזְרָהּ עֲבִיד כְּלִי בְּיוֹם טוֹב. וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים דְּהוּא הַדִּין דְּאָסוּר לְהַתִּיר קְלִיעַת הַפְּתִילָה אוֹ לְהַתִּיר נֵר שֶׁל שַׁעֲוָה הַקָּלוּעָה (נג) וַאֲפִלּוּ אִם מְכַוֵּן לְצָרְכּוֹ הַדְלָקָה: (מג) וְלֹא מְהַבְהֲבִין. לְהָסִיר הַנִּימִין כְּדֵי שֶׁתִּדְלַק יָפָה, וְגַם בָּזֶה (מד) מִשּׁוּם תִּקּוּן מָנָא: (מד) בְּיָדוֹ. דְּתִקּוּן (נה) כְּלַאֲחַר יָד הוּא: (מה) לִשְׁרוֹתָהּ בְּשֶׁמֶן. כְּדֵי שֶׁתִּדְלַק אַחַר כָּךְ יָפָה בּוֹ בְּיוֹם: (מו) שֶׁאֵין בּוֹ נֵר דָּלוּק. דִּכְשֶׁנֵּר דּוֹלֵק וְשׁוֹרֶה בְּתוֹכוֹ (נו) נִתְמַעֵט הַשֶּׁמֶן קְצָת, וְאָמְרִינַן בְּעָלְמָא (כב.) הַמִּסְתַּפֵּק מִן הַשֶּׁמֶן שֶׁבַּנֵּר חַיָּב מִשּׁוּם מְכַבֶּה. י (מז) לְהָסִיר הַפָּחָם. הַיְנוּ מַה שֶּׁכָּבָר נִשְׂרַף וְנַעֲשָׂה פָּחָם וְעַל יְדֵי זֶה מַחְשִׁיךְ הַנֵּר (מז) מֻתָּר לְהָסִירוֹ, וּמִדְּסָתַם הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע (נמ) דַּאֲפִלּוּ בִּכְלִי מֻתָּר, וּמַה שֶּׁכָּתַב נִשְׂרַף וְנַעֲשָׂה פָּחָם וְעַל יְדֵי זֶה מַחְשִׁיךְ הַנֵּר (מז) מֻתָּר לְהָסִירוֹ, וּמִדְּסָתַם הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע (נמ) דַּאֲפִלּוּ בִּכְלִי מֻתָּר, וּמַה שֶּׁכָּתַב נִשְׂרַף וְנַעֲשָׂה פָּחָם וְעַל יְדֵי זֶה מַחְשִׁיךְ הַנֵּר (מז) מֻתָּר לְהָסִירוֹ, וּמִדְּסָתַם הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע (נמ) דַּאֲפִלּוּ בִּכְלִי מֻתָּר, וּמַה שֶּׁכָּתַב נִשְׂרַף וְנַעֲשָׂה פָּחָם וְעַל יְדֵי זֶה מַחְשִׁיךְ הַנֵּר (מז) מֻתָּר לְהָסִירוֹ, וּמִדְּסָתַם הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע (נמ) דַּאֲפִלּוּ בִּכְלִי מֻתָּר, וּמַה שֶּׁכָּתַב

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נפ) רַשׁ״י (לב: ד״ה בפי׳): ט (נג) מְאִירִי (שם ד״ה ואין חוכחין). וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּאַמַּאי קָמְכַוֵּן דְּעֶבְיד כְּלִי תִּפּוּק לֵיהּ מִשּׁוּם טְרִיָּה, עַיֵּן בְּחֵי אָדָם הִלְכוֹת שַׁבָּת כְּלָל כ״ה (ס״א). וְאֶפְשָׁר דְּאִי מִשּׁוּם טְרִיָּה לְחוּד הָלֹא הוּא דַּוְקָא כְּרֹחַב הַפִּיט כְּדְאִיתָא בַּמִּשְׁנָה (שבת פי״ג מ״ד), וּמִשּׁוּם כְּלִי חַיָּב כֹּל שֶׁהוּא רְאוּי לְהַדְלָקָתוֹ. וְדַע דִּבְתוֹסֶפְתָּא (פ״ג ה״ד) איתָא אֵין עוֹשִׂין הַפְּתִילָה בְּיוֹם טוֹב, מִשְׁמַע לְכָאוֹרָה דְּלָאו דַּוְקָא עַל יְדֵי עֲשִׂיתוֹ הוּא בִּכְלַל אִסּוּר, וּלְפִי זֶה אִם לוֹקֵחַ חֲתִיכַת צֶמֶר גֶּפֶן (שְׁקוֹרִין וואטע) וּמוֹתְחָהּ וְעוֹשֶׂה אוֹתָהּ כְּמִין פְּתִילָה גַּם כֵּן אָסוּר, וְאֵין זֶה בִּכְלַל מְמַצֵּהּ בְּיָד דְּשָׁרֵי, דְּשָׁם הִיא מְתוּחָה מִכְּבָר וּמְמַצֵּהּ כְּדֵי לְהַקְשׁוֹתָהּ: (נג) דּוֹמְיָא דְּסָעִיף ח׳, אֵין חוֹתְכִין הַפְּתִילָה לִשְׁנַיִם אִם לֹא הֵיכִי דְּמִנְּכַר שְׁחוֹתְכָהּ בְּאוּר עַיֵּן שָׁם: (מד) פּוֹסְקִים: (נה) רַשׁ״י (שם ד״ה ממעכה): (נו) בֵּין לְפָרוּשׁ (כב. ד״ה והמסתפק) מִשּׁוּם דְּבָעֵת שֶׁמְּמַעֵט הַשֶּׁמֶן מַכֶּהָ אוֹרָהּ לְפִי שָׁעָה בְּמִקְצָת, וּבֵין לְפָרוּשׁ הָרַא״ש (פ״ב סי׳ יז) דַּאֲפִלּוּ אֵינוֹ מַכֶּהָ אוֹרָהּ כְּלָל גַּם כֵּן חָיַב מִשּׁוּם דְּנוֹטֵל מִגּוּף דְּבַר הַדְּלוּק לְכָלַי עָלְמָא, שֶׁךְ הַדִּין הָזֶה: י (מז) וְאַף עַל פִּי שֶׁמַּפִּילוֹ לָאָרֶץ וְהוּא כְּבָה מֻתָּר, כְּמוֹ שֶׁמֻּתָּר לְהַדְלִיק הַנֵּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרוֹ כָּךְ מֻתָּר

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

יא שהַמַּדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם טוֹב (מח) צָרִיךְ לְבָרֵךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם טוֹב:

תקטו דִּין דְּבָרִים הַבָּאִים בְּיוֹם טוֹב מִחוּץ לַתְּחוּם. וּבוֹ ט׳ סְעִיפִים:

א * אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁהֵבִיא (א) * דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב,

ש הַגָּהוֹת אֲשֵׁרִי״א בְּפֶרֶק ד׳ דְּבֵיצָה (סי׳ ז) וְהַמְּרְדְּכִי בְּפֶרֶק ב׳ דְּשַׁבָּת (סי׳ רנג) בְּשֵׁם הִירוּשַׁלְמִי וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

א מֵימְרָא דְּרַב פַּפָּא בֵּיצָה כ״ד (ע״ב).

בְּאֵר הֵיטֵב

בְּיוֹם טוֹב. אָכֵן הָאַגָּדָה (סי׳ לד) כָּתַב לְכְסוֹת הָאַשׁ בְּאֶפֶר בַּלַּיְלָה כְּדֵי שֶׁיִּמְצְאוּ לְמָחָר בְּיוֹם טוֹב, וְכָתַב רַשׁ״ל (פ״ב סי׳ כט) וְכֵן נָהֲגוּ לְהָקֵל דְּדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּן הוּא:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

גַּם בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּשֶׁבֶ יַעֲקֹב (ח״א) סִימָן ט״ו שֶׁשָּׁפַר זְכוּת עַל מִנְהָג הַמְּקוֹמוֹת שֶׁאֵינָן יְהוּדִי מַשְׁכִּיר לְכָל הַשָּׁנָה לְכִבּוּת הַנֵּרוֹת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, אַף אֵין נָכוֹן לְכַבּוֹת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁאֵינוֹ מְכֻבָּדוֹ בְּיָדָיִם, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁמֻּתָּר לְהַטּוֹת בְּאֶצְבָּעוֹ אֶת רֹאשׁ הַפְּתִילָה כְּדֵי שֶׁתִּדְלַק יָפֶה: **יא** (מח) **צָרִיךְ לְבָרֵךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ וְכוּ׳.** שֶׁהַדְלָקַת נֵר בְּיוֹם טוֹב גַּם כֵּן מִצְוָה הִיא כְּמוֹ בְּשַׁבָּת. וְאִם חָל בְּשַׁבָּת אוֹמֵר שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל יוֹם טוֹב.

וְגַם בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת צָרִיךְ לְבָרֵךְ:

הַגָּה קֹדֶם שֶׁנִּכְנָס בְּבֵאוּר זֶה הַסִּימָן אַעְתִּיק לְשׁוֹן הַגְּמָרָא וּבֵאוּרוֹ בְּדֶרֶךְ קְצָרָה. אִיתָא [בֵּיצָה כ״ד עַמּוּד ב׳] אָמַר רַב פָּפָּא הִלְכְתָא נָכְרִי שֶׁהֵבִיא דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב אִם יֵשׁ מֵאוֹתוֹ הַמִּין בְּמֶחֱבָּר אָסוּר, וְלָעָרֵב נַמִּי אָסוּרִין בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ. וּפֵרַשׁ רַשׁ״י (ד״ה אם יש) דְּהַאי אָסוּרִין הֵינוּ מִשּׁוּם מֻקְצֶה מִדְּלֹא לִקְטָן מֵאָתְמוֹל אַקְצִינְהוּ מַדַּעְתַּהּ וַאֲפִלּוּ לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּלַיִת לֵיהּ מֻקְצֶה בְּעִלְמָא מוֹדֶה בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם. וּמַאי דְּקָאָמַר וְלָעָרֵב אָסוּרִין בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ פֵּרַשׁ רַשׁ״י (ד״ה ולערב) כְּדֵי שֶׁלֹּא יַהֲנֶה מִמְּלָאכְתּ יוֹם טוֹב. וּמַה דְּקָאָמַר בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ אָסוּרִים וּמַשְׁמַע דְּלְאַחַר כֵּן מֻתָּרִים, הֵינוּ אֲפִלּוּ לְעָרֵב רִאשׁוֹן נַמִּי אַף עַל גַּב דְּלַיִל יוֹם טוֹב שֵׁנִי הוּא, מַמְתִּין רַק בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ וּמֻתָּר אַחַר כָּךְ מִמַּה נַּפְשָׁךְ אִם הַלַּיְלָה חל הוּא הֲרֵי הִמְתִּין בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ וְאִם קֹדֶשׁ הוּא נִמְצָא שֶׁנִּלְקָטוּ בְּחל, וּלְזוֹ הַשִּׁיטָה הִסְכִּימוּ רֹב רִאשׁוֹנִים. וְיֵשׁ מִן הָרִאשׁוֹנִים שֶׁפֵּרְשׁוּ מִדְּקָאָמַר כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ מַשְׁמַע דְּבָעֵינַן זְמַן הָרְאוּי לַעֲשָׂיָה דְּהֵינוּ לְעָרֵב יוֹם טוֹב שֵׁנִי בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה דְּאָז הוּא זְמַן חל וְרָאוּי לַעֲשִׂיָה. וְטַעְמָם דִּלְפִיכָךְ הֶחְמִירוּ חֲכָמִים לֶאֱסֹר כָּל הַיּוֹם שֵׁנִי וְגַם אַחַר כָּךְ בְּכְדֵי עֲשִׂיָּה דְּאִי אָמַרְתְּ דְּמַתְּרִין בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן חֲיִשִׁינַן שֶׁמָּא יֹאמַר לְנָכְרִי בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן לֵךְ וּלְקֹט לִי כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לֶאֱכֹל מֵהֶן בַּשֵּׁנִי. וְיֵשׁ עוֹד נְפָקָא מִנָּהּ בֵּין אֲלוּ הַשִּׁיטוֹת, דִּלְרַשׁ״י וְסִיעָתָא שֶׁלּוֹ דְּפָרְשׁוּ דְּהַטַּעַם שֶׁהֶחְמִירוּ בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּדֵי שֶׁלֹּא יַהֲנֶה מִמְּלָאכְתּ יוֹם טוֹב שַׁיָּךְ דִּין זֶה בֵּין לְמִי שֶׁהוּבְא בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה לְמִי שֶׁלֹּא יָבֹא לְדַעַת הָאַחֲרוֹנָה דְּהַטַּעַם שֶׁהֶחְמִירוּ כְּדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה הוּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאמַר לְכַתְּחִלָּה לְעַכּוּ״ם לֵךְ וּלְקֹט לִי יֵשׁ מִן הַפּוֹסְקִים דְּסָבְרָא לְהוּ דְּזֶה הַטַּעַם אֵינוֹ שַׁיָּךְ רַק לְעִנְיַן לֶאֱסֹר בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה לְמִי שֶׁהוּבְא בְּשִׁבְילוֹ אֲבָל לֹא לְאַחֲרִים, דְּבְוַדַּאי לֹא יֹאמַר לְעַכּוּ״ם לֵךְ וּלְקֹט לִי כְּדֵי לֵהָנוֹת לְאַחֲרִים דְּאֵין אָדָם חוֹטֵא וְלֹא לוֹ. וּמִמֵּילָא לְשִׁיטָה זוֹ יֵשׁ קַלָּא לְעִנְיַן אֲחֵרִים, דְּאֵינוֹ אָסוּר